

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA

**ŠEŠĖLINĖS EKONOMIKOS MAŽINIMO KOORDINAVIMO KOMISIJOS PIRMININKAS
KĘSTUTIS LANČINSKAS**

PAŽYMA

DĖL SIŪLYMŲ LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTUI

2023-03-01

Vilnius

Šešėlinės ekonomikos mažinimo koordinavimo komisija (toliau – Komisija) 2023 m. vasario 28 d. pasitarime, atsižvelgdama į Vyriausybės kanceliarijos vadovybės žodinį pavedimą, įvertino Žemės ūkio ministerijos parengtą ir Vyriausybei pateiktą Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. balandžio 15 d. nutarimo Nr. 282 „Dėl Vyriausybės 2001 m. birželio 11 d. nutarimo Nr. 697 „Dėl Mažmeninės prekybos taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą (TAP 22-2134, TAIS 22-10470(3) (toliau – Nutarimo projektas).

Nutarimo projektu siekiama:

- pakeisti Vyriausybės 2009 m. balandžio 15 d. nutarimą Nr. 282 „Dėl Vyriausybės 2001 m. birželio 11 d. nutarimo Nr. 697 „Dėl Mažmeninės prekybos taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“ (toliau – Nutarimas Nr. 282) ir pripažinti netekusiais galios 2 punktą;
- pripažinti netekusiais galios pavedimus Žemės ūkio ministerijai parengti ir patvirtinti Prekyviečių, prekiaujančių žemės ūkio ir maisto produktais, darbo taisyklės bei parengti ir patvirtinti teisės aktus, reikalingus prekybai savos gamybos žemės ūkio ir maisto produktais, kuriais viešosiose vietose prekiauja ūkininkai, bitininkai ir kitų produktų gamintojai.

Komisija vertino siūlomo teisinio reguliavimo pakeitimų poveikį tolesnei prekybos turgavietėse darbo tvarkai, turgaviečių veiklos teisinio reguliavimo pakankumui, turgavietėse parduodamų maisto produktų atsekamumui, saugai ir kokybei, riziką dėl galimo šešėlinės ekonomikos masto pokyčių, priežiūros ir kontrolės institucijų galimybių efektyviai tėti turgaviečių priežiūrą, užtikrinti turgavietėse prekiaujančių asmenų mokestinę drausmę bei bendradarbiavimo su asocijuotomis verslo organizacijomis rezultatus.

Apibendrinusi Komisijos pasitarime pateiktus pasiūlymus, Komisija siūlo:

1. Nutarimo Nr. 282 2 punktą ne pripažinti netekusiu galios, o jį pakeisti ir pavesti Žemės ūkio ministerijai kartu su Finansų ministerija pagal kompetenciją peržiūrėti, parengti ir bendru įsakymu patvirtinti naujos redakcijos Prekyviečių, prekiaujančių žemės ūkio ir maisto produktais, darbo taisyklės.

2. Prekybos žemės ūkio ir maisto produktais turgavietėse darbo taisyklės, patvirtintas Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2009 m. gegužės 15 d. įsakymu Nr. 3D-355 „Dėl Prekybos žemės ūkio ir maisto produktais turgavietėse darbo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Taisyklės), laikyti gerosios teisinio reguliavimo praktikos pavyzdžiu: Taisyklės supaprastintai nustato turgavietės teritorijos, patalpų, įrangos ir inventoriaus, prekybos turgavietėse reikalavimus, taip pat reikalavimus turgavietės atsakingiems asmenims ir prekiautojams bei jų atsakomybę.

Panaikinus Taisyklės, nebėbūtų maisto produktų atsekamumą, saugą ir kontrolę reglamentuojančio ir šios srities nacionalinį ir tarptautinį teisinį reguliavimą unifikuojančio teisės akto, dėl to prekybininkams ne mažėtų, o didėtų administracinė našta ir neapibrėžtumas, siekiant užtikrinti vykdomos prekybinės veiklos turgavietėse teisėtumą, didėtų šešėlio rizika.

3. Taisyklėse numatoma, kad nuo 2023 m. balandžio 1 d. turgavietėse parduodamų produktų kiekinė ir gautų pajamų suminė apskaita turėtų būti vykdoma elektroniniu būdu suvedant duomenis į Turgavietės e. žurnalą, sukurtą pagal Žemės ūkio ministerijos nustatytą žurnalo formą.

Atsižvelgiant į Valstybinės mokesčių inspekcijos ir Finansų ministerijos pasitarimų su Smulkaus ir vidutinio verslo tarybos, Lietuvos smulkiųjų verslininkų ir prekybininkų asociacijos vadovais rezultatus, siūloma šios Taisyklių nuostatos iš dalies atsisakyti, tačiau Taisyklėse nustatyti, kad turgavietėse parduodamų prekių ir gautų pajamų suminė apskaita tvarkoma Valstybinės mokesčių inspekcijos valdomoje Išmaniosios mokesčių administravimo informacinės sistemos (i.MAS) tam skirtame Nuotolinių apskaitos paslaugų smulkiąjam verslui posistemyje i.APS.

i.APS iš esmės užtikrintų esminių susitarimų su smulkiųjų verslininkų atstovais įgyvendinimą, nes būtų vykdoma parduodamų prekių įsigijimų sąskaitų faktūrų apskaita iki prekybos pradžios ir pardavimo pajamų apskaita ne rečiau kaip kartą per mėnesį arba kitu susitartu periodiškumu.

Šio pasiūlymo nauda ir pridėtinė vertė – turgavietėse planuotas įdiegti parduodamos produkcijos kiekinės apskaitos principas būtų pakeistas gautų pajamų apskaitos principu, būtų naudojamosi Valstybinės mokesčių inspekcijos administruojamais ir jau funkcionuojančiais technologiniais sprendimais. Be to, Valstybinė mokesčių inspekcija galėtų už prekybininkus suformuoti metinę pajamų deklaraciją, taip būtų prekybininkams mažinama administracinė našta ir didinamos mokestinės drausmės galimybės.

4. Pritarus šiems siūlymams, Žemės ūkio ministerijos ir Finansų ministerijos parengtos naujos redakcijos Prekyviečių, prekiaujančių žemės ūkio ir maisto produktais, darbo taisyklės galėtų įsigalioti nuo 2024 m. liepos 1 d.

5. Iki šios datos (t. y. 2024 m. liepos 1 d.) Valstybinė mokesčių inspekcija pasirengtų vykdyti turgavietėse parduodamų prekių ir gautų pajamų sąskaitų faktūrų suminę apskaitą, organizuotų smulkiųjų verslininkų informavimą ir mokymus, atliktų kitus būtinus parengiamuosius darbus.

Kęstutis
Lančinskas